

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІННИЦЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВННІЕ
Борис ПОГРІЩУК

31 _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи ЗУНУ
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА з дисципліни «Митна справа»

ступінь вищої освіти – бакалавр

галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»

спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

освітньо-професійна програма – «Фінанси»

кафедра фінансів, банківської справи та страхування

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Екзамен (сем.)
Денна	3	5	28	28	3	8	83	150	5
Заочна	3	5	8	4	-	-	138	150	6

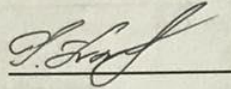
31.08.2023
[Signature]

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалавра галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол №9 від 26.05.2021 р.).

Робочу програму склала д-р екон. наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування ВННІЕ ЗУНУ Вікторія РУДЕНКО.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування ВННІЕ ЗУНУ (протокол №1 від 28.08.2023 р.).

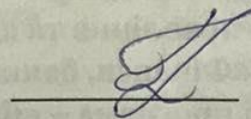
Завідувач кафедри фінансів,
банківської справи та
страхування ВННІЕ ЗУНУ
д-р екон. наук, професор

Галина ПОГРІЩУК

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (протокол №1 від 30.08.2023 р.).

Голова групи
забезпечення спеціальності
д-р екон. наук, професор

Ольга КИРИЛЕНКО

№	П.І.О.	Підпис	Дата

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МИТНА СПРАВА»

1. Опис дисципліни «Митна справа»

Дисципліна «Митна справа»	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5,0	галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»	Статус дисципліни: блок нормативних дисциплін, цикл професійної підготовки Мова навчання: українська
Кількість залікових модулів – 4	спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки: <i>денна – третій</i> <i>заочна – третій</i> Семестр: <i>денна – п'ятий</i> <i>заочна – п'ятий-шостий</i>
Кількість змістових модулів – 2	освітньо-професійна програма: «Фінанси»	Лекції: <i>денна – 28 год.</i> <i>заочна – 8 год.</i> Практичні заняття: <i>денна – 28 год.</i> <i>заочна – 4 год.</i>
Загальна кількість годин: <i>денна – 150 год.</i> <i>заочна – 150 год.</i>	ступінь вищої освіти: бакалавр	Самостійна робота: <i>денна – 83 год.</i> <i>заочна – 138 год.</i> Тренінг, КПЗ: <i>денна – 8 год.</i> Індивідуальна робота: <i>денна – 3 год.</i>
Тижневих годин – 10,7 з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – екзамен

2. Мета і завдання дисципліни «Митна справа»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Мета вивчення дисципліни «Митна справа» передбачає засвоєння суті та завдань митної справи в Україні, її організацію на сучасному етапі, засвоєння правових та фінансових основ управління митною справою, правове регулювання митного контролю і здійснення митного оформлення, що сприятиме усвідомленню необхідності й правомірності сплати мита та інших обов'язкових платежів, специфіки їх дії, та використанню набутих знань у майбутній практичній діяльності.

Предмет дисципліни – теоретичні та практичні аспекти функціонування митної справи в державі, організації діяльності митних органів, формування і реалізації митної політики, здійснення митного регулювання, організації митного оформлення та декларування товарів і транспортних засобів, здійснення митного контролю, протидія митним правопорушенням та контрабанді.

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завданнями вивчення дисципліни «Митна справа» є:

- вивчити митну термінологію, зрозуміти соціально-економічну сутність митної справи, призначення та роль митних платежів як інструменту державного регулювання у сфері зовнішньоекономічної діяльності, вивчити особливості діяльності митної служби в державі;

- ознайомитися із засадами формування та реалізації митної політики, зрозуміти дію тарифних і нетарифних інструментів регулювання зовнішньоекономічної діяльності, форм, важелів, вивчити механізм реалізації митної політики; розуміти засоби митного регулювання;

- вивчити механізм та зрозуміти особливості функціонування митної системи держави, навчитися діагностувати її стан, виявляти проблеми функціонування, митні ризики та оцінювати їхній вплив;

- розвинути навички обґрунтування рішень щодо нейтралізації негативної дії митних ризиків та визначення тенденцій функціонування митної системи в контексті державного реформування;

- ознайомитися із нормативно-правовими та організаційними засадами функціонування митних органів, способами забезпечення прозорості їх діяльності, освоїти права та обов'язки працівників митних органів в Україні;

- набути вміння застосовувати сучасні технології митного оформлення та декларування товарів і транспортних засобів в рамках різних митних режимів;

- розвинути навички застосування сучасного інформаційного та програмного забезпечення для формування та аналізу основних митних документів, які використовуються у митній справі, ознайомитися із основними функціями митних посередників і працівників митної служби;

- вивчити митне законодавство, засвоїти засади та розвинути навички здійснення митного контролю за дотриманням митного законодавства;

- зрозуміти соціально-економічну сутність та вивчити класифікацію митних платежів, навчитися аналізувати та калькулювати митні платежі при перетині митного кордону держави;

- розвинути вміння виявляти й аналізувати причини митних правопорушень, зрозуміти методи протидії девіантній поведінці в митній сфері;
- ознайомитися з функціональним призначенням, особливостями реалізації різних форм митного контролю, навчитися використовувати різні технічні та спеціальні засоби митного контролю в процесі ідентифікації місць приховування предметів контрабанди та порушень митних правил, розуміти особливості кінологічної діяльності митних органів в державі;
- розвинути навички пропонування обґрунтованих рішень щодо формування і використання форм митного контролю, використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни:

- здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку;
- здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення;
- здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку;
- здатність калькулювати митну вартість, розраховувати митні платежі, формувати та подавати митні декларації з використанням інформаційних систем.

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Вивчення дисципліни «Митна справа» базується на знаннях, отриманих з таких дисциплін, як «Міжнародна економіка», «Теорія фінансів» та «Податкова система».

2.5. Програмні результати навчання:

- знати механізм функціонування державних фінансів, у т. ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування;
- володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т. ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування);
- розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування;
- застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати;
- використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни «Митна справа»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи митної справи

Тема 1. Становлення митної справи на землях сучасної України

Поняття митної справи та економічна основа зародження митних відносин. Торговельна та митна політика античних часів. Загальна характеристика митної справи за часів Київської Русі. Митна політика у Галицько-Волинському князівстві. Особливості історичного розвитку митної справи в період входження України до складу інших держав (XIV– середина XVII ст.). Торговельно-митна діяльність Гетьманської України (середина XVII – перша половина XVIII ст.). Еволюція організаційної структури митної системи у XVIII – на початку XX ст. в умовах царської Росії. Митна справа в часи УНР та в радянську добу. Становлення митної справи суверенної України.

Тема 2. Організація митної справи в Україні

Роль та місце митної справи в економічному розвитку України на сучасному етапі. Правові засади організації митної справи в Україні. Митний кодекс України. Структура та підпорядкування митних органів України. Основні завдання, функції та права митних органів України. Діяльність митних органів України за роки функціонування. Порядок взаємодії митних органів України з іншими органами державної влади та організаціями у боротьбі з митними правопорушеннями.

Тема 3. Митна політика

Митна політика України та її значення для вирішення загальноекономічних завдань держави. Функції митної політики. Принципи митної політики. Інструменти митної політики. Форми реалізації та заходи регулювання митної політики. Політика протекціонізму, її суть. Основні форми протекціонізму та класифікаційні ознаки. Політика вільної торгівлі, передумови та чинники проведення. Світовий досвід проведення митної політики.

Тема 4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Причини, етапи та основні тенденції нетарифного регулювання. Визначення сутності нетарифного регулювання. Загальна характеристика видів нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Квотування та ліцензування в системі методів нетарифного регулювання. Антидемпінгові заходи та субсидування експорту. Особливості використання інших видів нетарифного регулювання ЗЕД.

Тема 5. Тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Економічний зміст митного тарифу. Простий і складний митний тариф. Економічні наслідки застосування митного тарифу для країни. Вплив митного тарифу на становище національного споживача і виробника та на доходи

держави. Тарифна ескалація. Товарна номенклатури зовнішньоекономічної діяльності. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД): основи побудови і структура. Класифікація і кодування товарів відповідно до УКТЗЕД. Роль та значення країни походження товарів при здійсненні зовнішньоекономічних операцій. Порядок визначення країни походження товару та застосування тарифних заходів. Види сертифікатів про походження товару та їх верифікація.

Тема 6. Митна вартість товарів

Економічний зміст митної вартості товарів та її еволюція. Нормативно-правове забезпечення митної вартості товарів. Методи визначення митної вартості товарів: за ціною угоди щодо товарів, які імпортуються, за ціною угоди щодо подібних (аналогічних) та щодо ідентичних товарів, метод оцінки на основі віднімання вартості, метод оцінки на основі додавання вартості, резервний метод. Декларування митної вартості. Контроль правильності визначення митної вартості товарів.

Тема 7. Митне оподаткування

Сутність митного оподаткування, класифікація митних платежів. Мито: його суть, класифікаційні ознаки. Адвалерне, специфічне та комбіноване мито. Ввізне, вивізне та транзитне мито. Особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове та компенсаційне мито. Процедура застосування особливих видів мита. Порядок справляння мита в Україні. Особливості справляння акцизного податку та податку на додану вартість щодо предметів, які переміщуються через митний кордон України. Єдиний збір, що справляється у пунктах пропуску через державний кордон. Плата за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для них. Відшкодування витрат за зберігання товарів та транспортних засобів на складах митних органів. Особливості обчислення сум витрат у справах про порушення митних правил та їх відшкодування. Особливості митного оподаткування товарів, які переміщуються через митний кордон громадянами.

Змістовий модуль 2. Організаційні засади митної справи

Тема 8. Митні режими та особливості переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України

Переміщення через митний кордон України: види та умови. Митний режим та його суть. Митні режими в Україні та їх види: імпорт (випуск для вільного обігу); реімпорт; експорт (остаточне вивезення); реекспорт; транзит; тимчасове ввезення; тимчасове вивезення; митний склад; вільна митна зона; безмитна торгівля; переробка на митній території; переробка за межами митної території; знищення або руйнування; відмова на користь держави.

Тема 9. Митне оформлення і декларування товарів

Сутність, значення та мета митного оформлення товарів. Основні напрямки митного оформлення. Порядок визначення місця і часу здійснення митного оформлення. Особливості митного оформлення при переміщенні товарів та інших вантажів через митний кордон. Спрощений порядок митного оформлення деяких видів товарів. Спрощення процедури митного оформлення на основі використання інформаційних митних технологій. Декларанти, їх права і обов'язки. Процедура декларування товарів як структурний елемент системи митного оформлення. Декларування товарів: суть, необхідність, призначення. Митні документи та специфіка їх оформлення. Декларації, їх види. Митна декларація (МД) як основний документ при здійсненні митного оформлення вантажів. Особливості здійснення митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів із використання МД.

Тема 10. Митний контроль

Сутність та особливості проведення митного контролю. Порядок здійснення митного контролю при перетині митного кордону. Форми митного контролю, їх поняття та порядок застосування. Перевірка документів та відомостей, які відповідно до Митного Кодексу надаються митним органам під час переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України; митний огляд; облік товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України. Усне опитування громадян та посадових осіб підприємств. Перевірка обліку товарів, що переміщуються через митний кордон України та / або перебувають під митним контролем. Проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи, у тому числі своєчасності, достовірності, повноти нарахування та сплати митних платежів. Направлення запитів до інших державних органів, установ та організацій, уповноважених органів іноземних держав для встановлення автентичності документів, поданих митному органу. Основи переміщення товарів під митним контролем. Організація пунктів пропуску через митний кордон та зони митного контролю.

Тема 11. Порушення митних правил та контрабанда товарів

Незаконне переміщення товарів через митний кордон України та боротьба з ним. Поняття контрабанди як виду кримінального правопорушення. Відповідальність за вчинення контрабанди. Протидія митних органів контрабанді.

Порушення митних правил (ПМП) як вид адміністративного правопорушення. Характеристика видів ПМП. Відповідальність за порушення митних правил: штраф, попередження, конфіскація.

Митні злочини. Ухилення від сплати митних платежів. Завищення (заниження) митної вартості товарів. Незаконне використання пілг по митним платежам. Невірне вказання коду УКТЗЕД для товарів, що мають схожі споживчі характеристики. Недопоставка товару на митницю призначення.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни «Митна справа»

(денна форма навчання)

Теми курсу	Години					Контрольні заходи
	Лекції	Практичні заняття	СРС	ІРС	Тренінг, КПЗ	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи митної справи						
Тема 1. Становлення митної справи на землях сучасної України	2	2	8	1	4	поточне опитування, тестування, задачі
Тема 2. Організація митної справи в Україні	2	2	7			
Тема 3. Митна політика	2	2	7			
Тема 4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2	2	8			
Тема 5. Тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2	2	8			
Тема 6. Митна вартість товарів	2	2	7	1		
Тема 7. Митне оподаткування	4	4	8			
Змістовий модуль 2. Організаційні засади митної справи						
Тема 8. Митні режими та особливості переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України	2	2	8	1	4	поточне опитування, тестування, задачі
Тема 9. Митне оформлення і декларування товарів	4	4	7			
Тема 10. Митний контроль	4	4	8			
Тема 11. Порушення митних правил та контрабанда товарів	2	2	7			
Разом	28	28	83	3	8	

(заочна форма навчання)

Теми курсу	Години		
	Лекції	Практичні заняття	СРС
Змістовий модуль 1. Концептуальні засади податкової системи			
Тема 1. Становлення митної справи на землях сучасної України	2	2	12
Тема 2. Організація митної справи в Україні			12
Тема 3. Митна політика			12
Тема 4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	2		13
Тема 5. Тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності			13
Тема 6. Митна вартість товарів			12
Тема 7. Митне оподаткування			13
Змістовий модуль 2. Порядок визначення податків і зборів			
Тема 8. Митні режими та особливості переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України	2	2	13
Тема 9. Митне оформлення і декларування товарів	2		13
Тема 10. Митний контроль			13
Тема 11. Порушення митних правил та контрабанда товарів			12
Разом	8	4	138

5. Тематика практичних занять з дисципліни «Митна справа»

Денна форма навчання Змістовий модуль 1. Теоретичні основи митної справи

Практичне заняття 1

Тема 1. Становлення митної справи на землях сучасної України

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння етапів становлення та розвитку митної справи на території українських земель.

Питання до обговорення:

1. Розвиток митної справи за часів Київської Русі.
2. Регулювання митних відносин за литовсько-польського періоду.
3. Митна справа за козацьких часів.
4. Митна справа у Російській імперії.
5. Організація митних відносин у СРСР.
6. Митна справа у незалежній Україні.

Дискусійне обговорення векторів розвитку митної справи в незалежній Україні.

Практичне заняття 2

Тема 2. Організація митної справи в Україні

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння змісту та особливостей організації митної справи в Україні.

Питання до обговорення:

1. Митна справа як складова зовнішньоекономічної діяльності держави.
2. Правове регулювання митної справи в Україні.
3. Сучасна система державних органів у митній сфері.
4. Структура, функції та повноваження митних органів в Україні.

Дискусійне обговорення сучасних викликів та проблем функціонування митних органів в Україні.

Практичне заняття 3

Тема 3. Митна політика

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності й порядку формування та реалізації митної політики.

Питання до обговорення:

1. Сутність і завдання митної політики.
2. Функції митної політики.
3. Принципи митної політики.
4. Форми реалізації та заходи регулювання митної політики.

Дискусійне обговорення напрямів митної політики в сучасних умовах.

Практичне заняття 4

Тема 4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння правових та організаційних засад нетарифного регулювання ЗЕД в Україні.

Питання до обговорення:

1. Нетарифне регулювання, його суть і призначення.
2. Кількісні обмеження експорту і імпорту (ліцензування та квотування).
3. Обмеження та заборони експорту та імпорту як інструменти силового торговельно–політичного впливу.
4. Нетарифні інструменти регулювання, що пов'язані з вимогами до характеристик товарів.
5. Фінансові та валютно-кредитні інструменти нетарифного регулювання.

Дискусійне обговорення проблем нетарифного регулювання ЗЕД в Україні та шляхів їх вирішення.

Практичне заняття 5

Тема 5. Тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Мета: вироблення у студентів компетентностей особливостей здійснення митно-тарифного регулювання в Україні.

Питання до обговорення:

1. Зміст і призначення тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
2. Економічна природа митного тарифу та його функціональні завдання.
3. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД): основи побудови і структура.
4. Визначення країни походження товарів.

Дискусійне обговорення проблем тарифного регулювання ЗЕД в Україні та шляхів їх вирішення.

Практичне заняття 6

Тема 6. Митна вартість товарів

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння методики визначення митної вартості товарів

Питання до обговорення:

1. Поняття митної вартості.
2. Основний метод визначення митної вартості.
3. Метод визначення митної вартості за ціною договору щодо ідентичних товарів.
4. Метод визначення митної вартості за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів.
5. Метод визначення митної вартості на основі віднімання вартості.
6. Метод визначення митної вартості на основі додавання вартості (обчислена вартість).
7. Резервний метод визначення митної вартості.

Дискусійне обговорення проблем заниження митної вартості товарів в Україні та шляхів їх вирішення.

Практичні завдання щодо розрахунку митної вартості товарів.

Практичне заняття 7,8

Тема 7. Митне оподаткування

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо способів нарахування та сплати податкових платежів при переміщенні товарів через митний кордон України.

Питання до обговорення:

1. Сутність митного оподаткування, класифікація митних платежів.
2. Мито: сутність і види.
3. Справляння ПДВ при переміщенні товарів через митний кордон.
4. Справляння акцизного податку при переміщенні товарів через митний кордон.
5. Плати, які справляються митними органами.

Дискусійне обговорення проблем адміністрування податкових платежів при переміщенні товарів через митний кордон України, та шляхів їх вирішення в сучасних умовах.

Практичні завдання щодо розрахунку суми податкових зобов'язань з платежів при переміщенні товарів через митний кордон України, що підлягають сплаті до бюджету.

Змістовий модуль 2. Порядок визначення податків і зборів

Практичне заняття 9

Тема 8. Митні режими та особливості переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння порядку переміщення фізичними та юридичними особами товарів та інших предметів через митний кордон України.

Питання до обговорення:

1. Поняття митних режимів, їх роль і місце в митній справі.
2. Сутність та порядок застосування окремих митних режимів.
3. Переміщення товарів та транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.
4. Місця та умови переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України.

Дискусійне обговорення проблем, які виникають при переміщенні товарів та інших предметів через митний кордон України, та шляхів їх вирішення.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з переміщенням товарів та інших предметів через митний кордон України.

Практичне заняття 10,11

Тема 9. Митне оформлення і декларування товарів

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо сутності та особливостей здійснення митного оформлення й декларування товарів в Україні та світі.

Питання до обговорення:

1. Сутність, значення та мета митного оформлення товарів.
2. Характеристика митних документів та специфіка їх застосування.
3. Митні формальності при митному оформленні товарів.
4. Основи декларування товарів і транспортних засобів.
5. Спеціальні спрощення митних процедур при переміщенні товарів і транспортних засобів через митний кордон.

Дискусійне обговорення проблем, які виникають при митному оформленні і декларуванні в Україні, та шляхів їх вирішення.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з організацією митного оформлення та декларування.

Практичне заняття 12,13

Тема 10. Митний контроль

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо порядку організації та специфіки здійснення митного контролю в Україні.

Питання до обговорення:

1. Сутність та економічний зміст митного контролю.
2. Принципи та форми здійснення митного контролю.
3. Організаційні аспекти митного контролю.
4. Зони митного контролю.
5. Технологічні схеми здійснення митного контролю.
6. Технічні засоби митного контролю.

Дискусійне обговорення переваг та недоліків сучасних технологій митного контролю.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з організацією митного контролю.

Практичне заняття 14

Тема 11. Порушення митних правил та контрабанда товарів

Мета: вироблення у студентів компетентностей практику протидії та запобігання митним правопорушенням в Україні.

Питання до обговорення:

1. Поняття контрабанди як виду кримінального правопорушення.
2. Протидія митних органів контрабандним переміщенням.
3. Порушення митних правил як вид адміністративного правопорушення.
4. Відповідальність за порушення митних правил.

Дискусійне обговорення перспектив боротьби та запобігання контрабандної злочинності в межах українського законодавства.

Практичні завдання щодо розрахунку штрафних санкцій за порушення митного законодавства.

Заочна форма навчання
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи митної справи

Практичне заняття 1

Тема 1. Становлення митної справи на землях сучасної України

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння етапів становлення та розвитку митної справи на території українських земель.

Питання до обговорення:

1. Розвиток митної справи за часів Київської Русі.
2. Регулювання митних відносин за литовсько-польського періоду.
3. Митна справа за козацьких часів.
4. Митна справа у Російській імперії.
5. Організація митних відносин у СРСР.
6. Митна справа у незалежній Україні.

Дискусійне обговорення векторів розвитку митної справи в незалежній Україні.

Тема 2. Організація митної справи в Україні

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння змісту та особливостей організації митної справи в Україні.

Питання до обговорення:

1. Митна справа як складова зовнішньоекономічної діяльності держави.
2. Правове регулювання митної справи в Україні.
3. Сучасна система державних органів у митній сфері.
4. Структура, функції та повноваження митних органів в Україні.

Дискусійне обговорення сучасних викликів та проблем функціонування митних органів в Україні.

Тема 3. Митна політика

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння сутності й порядку формування та реалізації митної політики.

Питання до обговорення:

1. Сутність і завдання митної політики.
2. Функції митної політики.
3. Принципи митної політики.
4. Форми реалізації та заходи регулювання митної політики.

Дискусійне обговорення напрямів митної політики в сучасних умовах.

Тема 4. Нетарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння правових та організаційних засад нетарифного регулювання ЗЕД в Україні.

Питання до обговорення:

1. Нетарифне регулювання, його суть і призначення.
2. Кількісні обмеження експорту і імпорту (ліцензування та квотування).
3. Обмеження та заборони експорту та імпорту як інструменти силового торговельно–політичного впливу.
4. Нетарифні інструменти регулювання, що пов'язані з вимогами до характеристик товарів.

5. Фінансові та валютно-кредитні інструменти нетарифного регулювання.

Дискусійне обговорення проблем нетарифного регулювання ЗЕД в Україні та шляхів їх вирішення.

Тема 5. Тарифне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Мета: вироблення у студентів компетентностей особливостей здійснення митно-тарифного регулювання в Україні.

Питання до обговорення:

1. Зміст і призначення тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

2. Економічна природа митного тарифу та його функціональні завдання.

3. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД): основи побудови і структура.

4. Визначення країни походження товарів.

Дискусійне обговорення проблем тарифного регулювання ЗЕД в Україні та шляхів їх вирішення.

Тема 6. Митна вартість товарів

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння методики визначення митної вартості товарів

Питання до обговорення:

1. Поняття митної вартості.

2. Основний метод визначення митної вартості.

3. Метод визначення митної вартості за ціною договору щодо ідентичних товарів.

4. Метод визначення митної вартості за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів.

5. Метод визначення митної вартості на основі віднімання вартості.

6. Метод визначення митної вартості на основі додавання вартості (обчислена вартість).

7. Резервний метод визначення митної вартості.

Дискусійне обговорення проблем заниження митної вартості товарів в Україні та шляхів їх вирішення.

Практичні завдання щодо розрахунку митної вартості товарів.

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо способів нарахування та сплати податкових платежів при переміщенні товарів через митний кордон України.

Питання до обговорення:

1. Сутність митного оподаткування, класифікація митних платежів.

2. Мито: сутність і види.

3. Справляння ПДВ при переміщенні товарів через митний кордон.

4. Справляння акцизного податку при переміщенні товарів через митний кордон.

5. Плати, які справляються митними органами.

Дискусійне обговорення проблем адміністрування податкових платежів при переміщенні товарів через митний кордон України, та шляхів їх вирішення в сучасних умовах.

Практичні завдання щодо розрахунку суми податкових зобов'язань з платежів при переміщенні товарів через митний кордон України, що підлягають сплаті до бюджету.

Змістовий модуль 2. Порядок визначення податків і зборів

Практичне заняття 2

Тема 8. Митні режими та особливості переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо розуміння порядку переміщення фізичними та юридичними особами товарів та інших предметів через митний кордон України.

Питання до обговорення:

1. Поняття митних режимів, їх роль і місце в митній справі.
2. Сутність та порядок застосування окремих митних режимів.
3. Переміщення товарів та транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.
4. Місця та умови переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України.

Дискусійне обговорення проблем, які виникають при переміщенні товарів та інших предметів через митний кордон України, та шляхів їх вирішення.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з переміщенням товарів та інших предметів через митний кордон України.

Тема 9. Митне оформлення і декларування товарів

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо сутності та особливостей здійснення митного оформлення й декларування товарів в Україні та світі.

Питання до обговорення:

1. Сутність, значення та мета митного оформлення товарів.
2. Характеристика митних документів та специфіка їх застосування.
3. Митні формальності при митному оформленні товарів.
4. Основи декларування товарів і транспортних засобів.
5. Спеціальні спрощення митних процедур при переміщенні товарів і транспортних засобів через митний кордон.

Дискусійне обговорення проблем, які виникають при митному оформленні і декларуванні в Україні, та шляхів їх вирішення.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з організацією митного оформлення та декларування.

Тема 10. Митний контроль

Мета: вироблення у студентів компетентностей щодо порядку організації та специфіки здійснення митного контролю в Україні.

Питання до обговорення:

1. Сутність та економічний зміст митного контролю.
2. Принципи та форми здійснення митного контролю.
3. Організаційні аспекти митного контролю.

4. Зони митного контролю.
5. Технологічні схеми здійснення митного контролю.
6. Технічні засоби митного контролю.

Дискусійне обговорення переваг та недоліків сучасних технологій митного контролю.

Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з організацією митного контролю.

Тема 11. Порушення митних правил та контрабанда товарів

Мета: вироблення у студентів компетентностей практику протидії та запобігання митним правопорушенням в Україні.

Питання до обговорення:

1. Поняття контрабанди як виду кримінального правопорушення.
2. Протидія митних органів контрабандним переміщенням.
3. Порушення митних правил як вид адміністративного правопорушення.
4. Відповідальність за порушення митних правил.

Дискусійне обговорення перспектив боротьби та запобігання контрабандної злочинності в межах українського законодавства.

Практичні завдання щодо розрахунку штрафних санкцій за порушення митного законодавства.

6. Комплексне практичне індивідуальне завдання

Для набуття умінь самостійного мислення і самоконтролю у студентів особливе значення має виконання комплексного практичного індивідуального завдання (КПЗ) з дисципліни «Митна справа», яке виконується самостійно кожним студентом згідно методичних рекомендацій. Воно охоплює основні теми дисципліни та має на меті більш глибоке й повне засвоєння теоретичного матеріалу з митної справи, оволодіння навиками застосування набутих теоретичних знань щодо митних формальностей на практиці та є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з дисципліни.

КПЗ з дисципліни «Митна справа» виконується самостійно кожним студентом на основі сформованого випадковим чином вибіркового масиву вихідних (первинних) даних. Метою виконання КПЗ є оволодіння навичками застосування здобутих знань в процесі дослідження організації митної справи в Україні. КПЗ оформляється у відповідності із встановленими вимогами. Кожен з пунктів КПЗ оцінюється за 100-бальною шкалою, а також визначається підсумкова оцінка (як середня арифметична з проміжних оцінок). Виконання КПЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту.

КПЗ з дисципліни «Митна справа» охоплює виконання трьох завдань:

1. Використовуючи законодавчі акти, навчальні посібники і підручники, монографії та періодичну літературу, виконати науково-дослідницьку роботу у вигляді реферату.

2. Використовуючи законодавчі акти, навчальні посібники і підручники, монографії та періодичну літературу, розгадати кросворд.

3. Ознайомитися з поданими практичними ситуаціями, що складаються при перетині товарами, предметами, транспортними засобами й громадянами

кордону та дати відповідь на запитання, керуючись чинним митним законодавством.

7. Тренінг з дисципліни

Тренінг орієнтований на формування студентами системи базових знань з теорії і практики організації митної справи, формування та реалізації митної політики, обчислення митних платежів, митного оформлення та декларування.

Завдання тренінгу – допомогти студентам закріпити набуті теоретичні знання; вивчити складові митної справи; оволодіти практичними навичками щодо митного оподаткування.

Тренінг з дисципліни «Митна справа» для студентів денної форми навчання передбачає напрацювання способів заповнення митних декларацій (в розрізі різних модельних ситуацій) з використанням комп'ютерних інформаційних систем.

8. Самостійна робота

Для успішного вивчення і засвоєння дисципліни «Митна справа» студенти повинні володіти значним обсягом інформації, надання якої традиційними методами організації навчального процесу неможлива. значну частину інформації студент отримує шляхом самостійної роботи. Самостійна робота полягає в опрацюванні за кожною темою нормативно-правових актів, що визначають засади організації митної справи, дослідженні питань передбачених робочою програмою дисципліни, написанні рефератів за наведеною тематикою та їх презентацію.

№ теми	Тематика	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Тема 1	Презентаційно представити розвиток митної справи на українських землях в різні історичні періоди. Можливості використання історичного досвіду для удосконалення митної справи в сучасній Україні (підготувати есе).	8	12
Тема 2	Особливості організації митної справи в Україні (підготувати наукову доповідь). Організаційна структура та повноваження митних органів в Україні (скласти схему).	7	12
Тема 3	Особливості митної політики в умовах війни та післявоєнного відновлення (підготувати наукову доповідь). Митна політика у зарубіжних країнах: сучасні тренди (підготувати проект по одній із країн за вибором студента).	7	12
Тема 4	Міжнародна класифікація заходів нетарифного регулювання (скласти схему). Проблеми нетарифного регулювання ЗЕД в Україні та шляхи їх вирішення (підготувати наукову доповідь).	8	13
Тема 5	Позитивні та негативні макроекономічні ефекти мита (скласти порівняльну таблицю). Проблеми митно-тарифного регулювання ЗЕД в Україні та шляхи їх вирішення (підготувати наукову доповідь).	8	13
Тема 6	Переваги та недоліки різних методів розрахунку митної вартості товарів (скласти порівняльну таблицю). Проблеми визначення митної вартості та уникнення її зменшення (підготувати наукову доповідь).	7	12
Тема 7	Проблеми адміністрування митних платежів та шляхи їх вирішення (підготувати наукову доповідь). Зарубіжний досвід оптимізації митного оподаткування та можливості його адаптації до вітчизняних реалій (підготувати проект).	8	13

Тема 8	Специфіка різних митних режимів (скласти порівняльну таблицю). Типологія митних режимів у зарубіжних країнах (підготувати проект по одній із країн за вибором студента).	8	13
Тема 9	Порядок переміщення товарів різними видами транспорту (підготувати есе). Представити схематично переміщення через митний кордон України окремих товарів, предметів, транспортних засобів (підготувати проект за окремим видом).	7	13
Тема 10	Презентаційно представити форми митного контролю в Україні. Проблеми митного контролю в Україні та шляхи їх вирішення (підготувати наукову доповідь).	8	13
Тема 11	Девіантна поведінка та митні правопорушення (підготувати есе). Схеми ухилення від сплати митних платежів в Україні та відповідальність за їх застосування (підготувати наукову доповідь).	7	12
Всього		83	138

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції; практичні та індивідуальні заняття, групова робота, виконання самостійної роботи, а також метод опитування, тестування.

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Митна справа» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- поточне опитування, тестування;
- презентації результатів виконаних завдань;
- оцінювання результатів модульної контрольної роботи;
- оцінювання комплексного практичного індивідуального завдання;
- оцінювання результатів самостійної роботи студентів;
- наукова дискусія;
- інші види індивідуальних і групових завдань;
- екзамен.

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перескладання: Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції інституту за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності: Письмові роботи (теоретична частина КППЗ) підлягають перевірці на наявність плагіату та допускаються до захисту з коректними текстовими запозиченнями (не більше 25%). Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, військовий стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

12. Критерії поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Митна справа» визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4	Разом
20%	20%	20%	40%	100%
Опитування під час заняття (теми 1–7) – 5 балів за тему – макс. 35 балів. Модульна робота – макс. 65 балів.	Опитування під час заняття (теми 8–11) – 5 балів за тему – макс. 20 балів. Модульна робота – макс. 80 балів.	Підготовка КПІЗ – макс. 40 балів. Захист КПІЗ – макс. 40 балів. Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів.	Тестові завдання (10 тестів по 2 бали за тест) – макс. 20 балів. Задачі (2 задачі) – по 30 балів, макс. 60 балів. Теоретичне питання – макс. 20 балів.	

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90 – 100	відмінно	A (відмінно)
85 – 89	добре	B (дуже добре)
75 – 84		C (добре)
65 – 74	задовільно	D (задовільно)
60 – 64		E (достатньо)
35 – 59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1 – 34		F (незадовільно обов'язковим повторним курсом)

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Мультимедійний проектор	1-11
2.	Проекційний екран	1-11
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Opera, Google Chrome, Firefox)	1-11
4.	Наявність доступу до мережі Інтернет	1-11
5.	Персональні комп'ютери, ноутбуки	1-11
6.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-11
7.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-11
8.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-11
9.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; PowerPoint тощо)	1-11
10.	Google Forms, Google Sheets	1-11

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Azcarraga A. A. P., Matsudaira T., Montagnat-Rentier G., Nagy J., James C. R. Customs Matters: Strengthening Customs Administration in a Changing World. Washington : International Monetary Fund, 2022. 321 p.
2. Fabian Bickel. Customs Unions in the WTO: Problems with Anti-Dumping. Cham : Springer Cham, 2021. 305 p.
3. The EU customs union @ 50: Concept to Continuum / ed. by I. Muscat. Valletta : Gutenberg Press, 2018. 166 p.
4. Артеменко А. В. та ін. Митна вартість транспортних засобів: теоретико-методологічні засади контролю в Україні та міжнародна практика : монографія / за заг. ред. канд. екон. наук, доц. Л. Р. Прус, канд. екон. наук, ст. наук. співробітника Т. В. Рудої. Хмельницький : Мельник А. А., 2018. 385 с.
5. Борса В. В. та ін. Розвиток митної політики України в контексті реалізації економічної функції держави : колект. монографія / за ред. О. П. Гребельника. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2021. 265 с.
6. Васильківський Д. М. та ін. Митне та логістичне регулювання в системі міжнародних економічних відносин : монографія / за ред. Д. М. Васильківського. Хмельницький : ХНУ, 2020. 447 с.
7. Гальський К. Є. та ін. Боротьба з контрабандою в сучасній історії української митниці : монографія. Київ : Сова, 2021. 151 с.
8. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник. Вид. 5-те, перероб. і допов. Ірпінь : Ун-т ДФС України, 2019. 409 с.
9. Гребельник О. П. та ін. Митна справа : практикум / за заг. ред. О. П. Гребельника. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 227 с.
10. Карпенко Г. Л., Коваль Н. О., Панфілова О. Є. Митне право Європейського Союзу : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2020. 116 с.
11. Квеляшвілі І. М. Державна митна справа України: вектори розвитку в умовах реформування : монографія. Дніпро : Грані, 2018. 278 с.
12. Колесников К. М. та ін. Історія митної діяльності: Україна в міжнародних митно-торговельних мережах : нав. посіб. / за ред. Л. В. Деркача, В. В. Ченцова. 2-ге вид., зі змін. і допов. Дніпро : УМСФ, 2019. 281 с.
13. Кормич Б. А., Коваль Н. О. Митне право : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2021. 132 с.
14. Костишин Ю. С., Петрук О. М., Виговська Н. Г. Розвиток митного контролю в системі фінансової безпеки держави : монографія. Житомир : Рута, 2021. 244 с.
15. Крисоватий А. І. та ін. Сучасні виклики забезпечення митної безпеки в Україні : монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль : Університетська думка, 2020. 413 с.
16. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г., Терлецька В. О. Митна справа : підручник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 240 с.
17. Лемеха Р. І. Теоретико-методологічні та правові засади митних режимів в Україні : монографія. Запоріжжя : Гельветика, 2020. 343 с.
18. Мазаракі А. А. та ін. Експертиза та митне оформлення товарів : навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти / за ред. А. А. Мазаракі. Київ : Київ. нац.

торг.-екон. ун-т, 2019. 367 с.

19. Мельник О. Г. та ін. Митна справа : навч. посіб. для студ. першого (бакалавр.) рівня вищ. освіти всіх форм навчання / за заг. ред. проф. О. Є. Кузьміна. Львів : Міські інформ. системи, 2022. 182 с.

20. Мережко Н. В., Калуга Н. В., Караваєв Т. А. Товарна номенклатура зовнішньоекономічної діяльності : підручник. Київ : Київ. нац. екон.-торг. ун-т, 2019. 311 с.

21. Микитенко Т. В. Організація постмитного контролю та аудиту : навч. посіб. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 341 с.

22. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. №4495-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>.

23. Оніщик Ю. В., Толстолуцька М. М. Проведення у справах з митних спорів в адміністративному судочинстві України. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2022. 165 с.

24. Перепьолкін С. М. Міжнародне митне право у сучасному вимірі: теоретичний, методологічний та прикладний аспекти : монографія. Дніпро : Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 359 с.

25. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>.

26. Поліщук О. В., Разумей Г. Ю., Разумей М. М. Управління ризиками у сфері митного контролю : навч. посіб. Дніпро : Ун-т мит. справи та фінансів, 2020. 217 с.

27. Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску (пунктах контролю) через державний кордон України : Закон України від 04.11.1999 р. №1212-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1212-14#Text>.

28. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 р. №959-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>.

29. Про Митний тариф України : Закон України від 04.06.2020 р. №674-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-20#Text>.

30. Рогатинська Н. З. Злочинність у митній сфері: кримінально-правова та кримінологічна характеристика : монографія. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 393 с.

31. Рябченко О. П. та ін. Митне право : навч. посіб. / за заг. ред. І. П. Петрової. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 469 с.

32. Сай Л. П., Гнилянська Л. Й., Пшик-Ковальська О. О. Митне обслуговування міжнародної економічної діяльності. Практикум : навч. посіб. / Львів : Растр-7, 2022. 192 с.

33. Федотов О. П., Аверочкіна Т. В. Публічне управління у сфері митної справи : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2021. 143 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.minfin.gov.ua>.

3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.